

SOCIALSTRATEGI

- ET GODT LIV FOR ALLE
KØBENHAVNERE

Indhold

SOCIALSTRATEGIEN GIVER ET FÆLLES FAGLIGT FUNDAMENT	4
Principper og pejlemærker for social mobilitet.....	6
1. HØJ KVALITET I INDSATSEN OG GOD DIALOG MED KØBENHAVNERNE	8
Løsninger skabes i dialog.....	9
Vi sætter stolene sammen.....	10
Fleksible og skræddersyede løsninger, der passer til den enkeltes behov	12
2. FOKUS PÅ FOREBYGGELSE OG TIDLIG INDSATS.....	14
Tilgængelig støtte, når behovet opstår	15
Mere lighed i sundhed	16
3. AKTIVERING AF KØBENHAVNERNES RESSOURCER OG NETVÆRK.....	18
At leve et liv på egne præmisser.....	19
Familien, de pårørende og netværket er en ressource	22
Alle kan være noget for andre	24
4. MERE SAMSKABELSE.....	26
Fremtidens indsatser og løsninger skabes sammen.....	27
Lokalsamfundets værdi.....	28
OM SOCIALSTRATEGIEN.....	30
En markant anderledes strategi	30
Fra vision til handling – den røde tråd.....	31

SOCIALSTRATEGIEN GIVER ET FÆLLES FAGLIGT FUNDAMENT

København er en fantastisk by at bo i. Byen har mange kulturelle muligheder, det er et attraktivt sted at bo med byliv, vand og grønne områder inden for en lille radius og et fællesskab, hvor københavnere har tillid til og passer på hinanden. København kan derfor danne rammen om det gode liv og giver mulighed for høj livskvalitet hos den enkelte københavnere.

Sådan er det desværre ikke for alle københavnere. Nogle københavnere har ikke mulighed for at leve det liv, de drømmer om. Nogle fordi de på grund af et handicap er afhængige af andre til at gøre mange af de ting, som andre tager for givet. Andre lever på kanten af samfundet eller helt udenfor. Ofte skyldes det sociale problemer, der har overtaget så meget af ens liv, at man ikke længere kan fastholde et arbejde, tage vare på sit barn eller komme igennem dagen uden alkohol. Der er ingen mennesker, som ønsker at leve et sådant liv.

Derfor er det Socialudvalgets vigtigste opgave at skabe rammerne for at øge københavnere med handicap og udsatte københavnere livskvalitet og sociale mobilitet ved at støtte dem i at leve et så værdigt og selvstændigt liv som muligt. For nogle vil det betyde, at de kan få det så godt, at de ikke længere kan karakteriseres som socialt udsatte og igen kan indgå i samfundet gennem uddannelse og job, relationer til familie og venner og et aktivt fritidsliv. For andre vil det betyde, at de stadig vil have behov for hjælp, men at hjælpen vil gøre, at de lever så selvstændigt et liv, som deres funktionsnedsættelse tillader.

Det styrker menneskers identitet og selvværd at være en del af et fællesskab, hvor man bidrager med noget positivt til andre, har venner, bekendte og kollegaer, og hvor man kan få følelsen af at være som alle andre. At indgå i fællesskaber er særligt vigtigt for københavnere med handicap eller sociale problemer i forhold til at sikre dem et bedre liv på egne præmisser. Derfor skal København åbne sig, så udsatte københavnere og

Strategien skal bidrage til, at vi, på tværs af de forskellige målgrupper, indsatser og tilbud i Socialforvaltningen, får skabt et fælles fundament for den fremtidige udvikling af vores indsatser.

københavnere med handicap kan være en del af byens fællesskaber. Det gøres bedst ved at mødes fysisk; hos købmanden, på arbejdspladsen, på uddannelsesinstitutionen, på værestedet eller i sportsklubben. Her mødes folk på tværs af sociale og geografiske skel, og der lærer man hinanden at kende. Og når man kender hinanden, så kerer man sig også om hinanden. Det skaber social sammenhængskraft og et København i social balance.

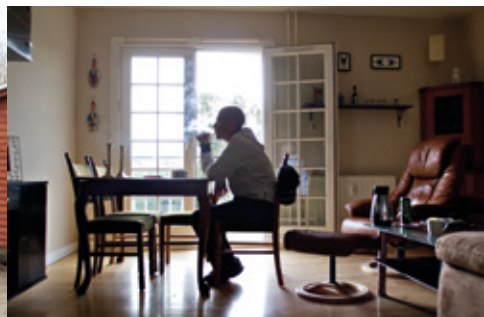
Den sociale opgave i København er unik. København er en stor og mangfoldig by, som tiltrækker et væld af forskellige mennesker. Vi er i Socialudvalget stolte af at være i front for den største sociale indsats i Danmark, som samler en bred vifte af fagligheder og kompetencer, store mængder af viden og erfaringer, dygtige ledere og medarbejdere og en lang række specialiserede tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov.

Socialstrategien omfatter spædbørn, børn, unge, voksne, familier og ældre mennesker med behov for en

social indsats. Det er københavnere med handicap, sindslidelse, misbrug, kriminalitet, hjemløshed eller mistrivsel. Nogle har kun behov for støtte i kort tid – andre har behov for støtte hele deres liv.

Med Socialstrategien vil vi i Socialudvalget sikre, at der skabes et fælles fundament for udvikling af alle københavnernes mulighed for livskvalitet og social mobilitet. Socialstrategien skal være med til at sikre sammenhæng mellem de forskellige indsatser i Socialforvaltningen fx mellem barn og voksen, og mellem sindslidelse og misbrug. Samtidig giver strategien plads til, at ledere og medarbejdere lokalt kan udfolde og udvikle deres faglighed og viden og sammen med københavnernes skabe gode veje til målet om livskvalitet og social mobilitet.

Strategien er blevet til på baggrund af drøftelser mellem politikere, medarbejdere, organisationer og københavnere, der er i kontakt med Socialforvaltningen om deres hverdag, deres drømme samt deres forslag til ting, der skal gøres anderledes.

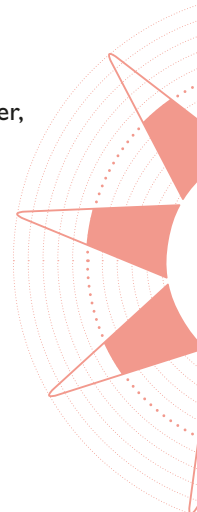
PRINCIPPER OG PEJLEMÆRKER FOR SOCIAL MOBILITET

I august 2014 vedtog vi i Socialudvalget fire principper og ni pejlemærker for Socialforvaltningens arbejde. Det vil sige principper og pejlemærker for, hvordan ledere og medarbejdere skal arbejde for at støtte københavnere med sociale problemer, sindslidelse eller handicap i at leve det liv, de gerne vil.

De fire socialpolitiske principper er:

- 1 Høj kvalitet i indsatsen og god dialog med københavnere**
- 2 Fokus på forebyggelse og tidlig indsats**
- 3 Aktivering af københavnernes ressourcer og netværk**
- 4 Mere samskabelse**

Det er med afsæt i disse fire principper og dialogen med københavnere, medarbejdere og organisationer, at Socialstrategien folder sig ud.

SOCIALUDVALGETS 9 PEJLEMÆRKER

- Flere udsatte københavnere har en bolig
- Flere københavnske skoleelever klarer sig bedre
- Færre københavnske unge begår kriminalitet
- Flere københavnere med særlige behov kommer i uddannelse eller beskæftigelse
- Flere københavnere mestrer i højere grad deres eget liv
- Flere københavnere stopper eller reducerer deres misbrug
- Færre københavnere lever i fattigdom
- Flere borgere med særlige behov oplever høj livskvalitet
- Flere borgere er tilfredse med samarbejdet med Socialforvaltningen

PRINCIP

Høj kvalitet i indsatsen
og god dialog med
københavnerne

SYSTEMATISK FEEDBACK FRA KØBENHAVNERNE

Flere steder i Socialforvaltningen arbejder man med systematisk feedback fra borgerne til at forbedre samarbejdet. Det sker ved hjælp af Feedback Informed Treatment (FIT), som er et redskab til dialog med borgeren og til at tilpasse støtten på baggrund af borgerens feedback.

Men forvaltningen vil gerne blive endnu bedre til at lytte. Derfor er der nu sat gang i et stort forskningsprojekt, der skal undersøge effekten af FIT.

Løsninger skabes i dialog

Mødet mellem mennesker skal ske med afsæt i tillid, respekt og anerkendelse. Det gælder også for københavnernes møde med kommunen. Når københavnere har behov for støtte til at komme på fode igen eller til at leve et godt liv med et handicap, skal de mødes som ligeværdige og kompetente personer, som har ressourcer, der kan bygges videre på, og som ved, hvad der skal til for at ændre deres situation til det bedre.

Københavnere skal opleve at have et godt samarbejde med Socialforvaltningen, at de bliver mødt med tillid, at der bliver lyttet til dem, og at de bliver taget alvorligt. Københavnere skal selv være med til at definere udfordringer og løsninger, for de ved som regel bedst selv, hvad

det er, de har svært ved, eller hvad de har behov for støtte til. Det skaber på sigt mere holdbare forandringer og øget livskvalitet for den enkelte. Københavnere skal mærke, at Socialforvaltningen er til for at hjælpe dem.

I nogle tilfælde vil det være nødvendigt at skulle træffe nogle svære afgørelser, som borgeren ikke er enig i. Det er uundgåeligt, når man har et myndighedsansvar. Der kan fx være uoverensstemmelse mellem forældrenes ønsker og barnets tarv, eller hvis en københavnere har urealistiske forventninger til, hvilken støtte det er muligt at få. Her er det vigtigt at ramme den rigtige balance mellem medarbejdernes faglige ekspertise og københavnernes medbestemmelse i forhold til egen situation.

Derfor vil vi:

- Møde københavnere med tillid, troværdighed, engagement og respekt og gå i dialog om mulige løsninger.
- Særligt lytte til udsatte børn og unge og handle i overensstemmelse med deres ønsker, fx i forbindelse med anbringelser og hjemgivelser.
- Måle brugernes oplevelse og vurdering af den støtte de får fra Socialforvaltningen, så indsatsen løbende kan tilpasses til størst mulig effekt.

Vi sætter stolene sammen

De københavnere, der er i kontakt med Socialforvaltningen, indgår også i mange andre sammenhænge; i skolen, på arbejdet, i fritiden og hjemme, og de går igennem forskellige faser i deres liv. Samtidig kan den enkelte københavnere også have forskellige problemstillinger på samme tid. Det vil sige, at én familie kan være i kontakt med og skifte mellem mange forskellige dele af kommunen og andre offentlige instanser fx sygehuse eller kriminalforsorgen.

For københavnere kan det opfattes som usammenhængende, ulogisk og til tider så forvirrende, at de ender med at give op. De oplever til tider et system, der ikke er skabt på deres præmisser, men på systemets egne. Nogle gange oplever de at falde ned mellem to stole, andre gange at indsatserne trækker i forskellige retninger. En vis opdeling af indsatsen er nødvendig for at sikre, at der er specialviden og kompetencer til at håndtere specifikke områder eller problemer med høj kvalitet og en professionel tilgang. Men det forpligter

samtidigt til løbende at kigge kritisk på organisering og praksis og reflektere over, om den måde kommunen er indrettet på, er den bedste for københavnere.

Københavnere skal opleve, at de får støtte til at leve det hele liv – ikke brudstykker af et liv. De skal opleve at møde én kommune frem for syv forvaltninger og én Socialforvaltning frem for forskellige enheder. Kommunens indsatser skal opleves som gennemskuelige og overskuelige.

Derfor skal kommunen blive bedre til at kommunikere på tværs af enheder, forvaltninger og sektorer og koordinere støtten med udgangspunkt i københavnere samlede behov, dvs. vi sætter stolene sammen. Det gælder fx, når en københavnere med sindslidelse bliver indkaldt til samtale om beskæftigelse. Og hvis man får henvendt sig det forkerte sted i første omgang, skal man tages imod og hjælpes til det rette sted – alle døre er den rigtige at gå ind ad.

Derfor vil vi:

- Sørge for, at københavnere oplever, at ingen døre er forkerte, når de henvender sig, ved at hjælpe dem det rette sted hen.
- Skabe større sammenhæng i indsatserne for den enkelte københavnere ved fortsat at afprøve nye samarbejdsformer med andre forvaltninger, regionale og statslige instanser fx samdrift.
- Sikre trygge overgange i livsfaser ved at planlægge og informere skiftene i god tid og i samarbejde med de andre relevante aktører.
- Sikre, at Socialforvaltningen er organiseret med udgangspunkt i københavnernes behov.

Københavnere skal opleve, at de får støtte til at leve det hele liv – ikke brudstykker af et liv.

Det gode eksempel

EN INDGANG FOR LEDIGE MED STOFMISBRUG

For københavnere med sociale problemer ud over ledighed kan det være svært at møde op i jobcenteret til de jobsamtaler, de skal komme til for at beholde deres kontanthjælp. Derfor samarbejder Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om et projekt, hvor borgere med misbrug kan komme til jobsamtale dér, hvor de i forvejen er i misbrugsbehandling, i stedet for at møde op i jobcenteret.

Fleksible og skræddersyede løsninger, der passer til den enkeltes behov

Støtten skal tilrettelægges ud fra den enkeltes behov, ikke ud fra det, der er på hylderne. Det kræver, at vi har nogle højt specialiserede tilbud og indsatser, hvor københavnere kan få den behandling og omsorg, som netop deres udfordringer kræver, og at tilbuddene hele tiden udvikler sig. Det kræver også, at indsatserne er fleksible og kan kombineres på nye måder, så alle københavnere kan få et tilbud, der matcher deres behov.

Hvis københavnere løbende skal kunne rykke tættere på et selvstændigt liv, kan det være nødvendigt at benytte Socialforvaltningens tilbud og ressourcer mere fleksibelt end i dag. Det kan fx være, at de kompetencer, som botilbuddets medarbejdere har, kan benyttes til at støtte københavnere i eget hjem i en

udslusningsperiode, eller at den døgninstitution, hvor en ung tidligere har været anbragt, kan bruges som aflastning for den unge i en weekend, når der er brug for en pause hjemmefra.

Når udsatte københavnere eller københavnere med handicap har brug for støtte, er det Socialforvaltningens opgave at støtte københavnere til at kunne leve et mere selvstændigt liv. Når en københavnere har behov for et døgntilbud, skal udgangspunktet være, at han eller hun – i det omfang det er muligt - efter en periode, skal rykke videre til en mere selvstændig boform eller hjem til familien igen. Det kræver fokus på intensiv behandling og støtte til at kunne mestre flere og flere ting selv.

Derfor vil vi:

- Sikre at københavnere får den støtte, de har behov for, ved at fortsætte den faglige specialisering.
- Styrke københavnere med handicap og udsatte københavnere mulighed for at flytte fra botilbud og institutioner til mere selvstændige boformer eller hjem til familien igen ved at tilbyde intensiv behandling og støtte.
- Tilbyde indsatser, der er skræddersyet den enkeltes behov ved i højere grad at anvende tilbuddene fleksibelt og i kombination med hinanden.

Hvis københavnere løbende skal rykkes tættere på et selvstændigt liv, kan det være nødvendigt, at vi benytter vores tilbud og ressourcer mere fleksibelt end i dag

Det gode eksempel

FAMILIER FÅR INDIVIDUELLE SIKKERHEDSPANER

Selvom der er kaos og ustabilitet i en familie, skal børnene ikke nødvendigvis fjernes. På sigt klarer børnene sig bedre, hvis man i stedet lykkes med at hjælpe familien med deres problemer. Her kan sikkerhedsplaner være et vigtigt redskab: Sammen med familien og dens netværk skaber kommunens sagsbehandler en plan, der skal skabe sikkerhed om barnet.

Planen kræver, at der tænkes i individuelle løsninger hos kommunens tilbud.

Fx kan en døgninstitution både tilbyde midlertidige døgnophold for hele familien, aflastning for et eller flere børn, og/eller støtte til familien i hjemmet.

2

PRINCIP

Fokus på
forebyggelse og
tidlig indsats

TIDLIG INDSATS HJÆLPER BØRN

Børn med sociale problemer bliver i dag opdaget og hjulpet et år tidligere, end de gjorde for fem år siden. Det gør mulighederne for at hjælpe dem til et godt liv langt bedre. Det skyldes bl.a., at kommunen har ansat socialrådgivere på alle byens skoler og i et stort antal daginstitutioner. Socialrådgiverne hjælper blandt andet lærere og pædagoger med at vurdere, hvor alvorlige børns problemer er, og hvornår de skal skride ind.

Tilgængelig støtte, når behovet opstår

Mange københavnere har sociale udfordringer eller lever med et handicap. For nogle har det altid været en del af deres liv, for andre er det noget, der opstår på et senere tidspunkt fx som følge af en livskrise, et trafikuheld, sygdom eller lignende.

Ofte er problemerne startet i det små, men som tiden går, kan de gribe mere og mere om sig. Små sociale problemer kan ende i en social deroute, mens et handicap kan blive forværret. Det er rigtig skidt for københavnere, hvis de kommer så langt ud, at de fx ikke kan passe deres skole eller arbejde, begår kriminalitet, mister deres bolig eller har et alvorligt misbrug, så de ikke længere kan tage godt vare på dem selv og deres børn. Det er også skidt for samfundet, for det har nogle afledte konsekvenser, som fx kriminalitet og utryghed, når en gruppe af borgere lever på kanten af samfundet eller har brug for massiv støtte fra det offentlige.

Derfor skal vi hjælpe og støtte københavnere, når deres behov opstår, og helst mens problemerne endnu er små. Udsatte københavnere skal have hjælp til hurtigt at komme tilbage på rette spor igen, og københav-

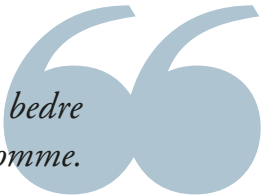
nerne med handicap skal støttes til at fastholde sit funktionsniveau og dermed undgå, at handicappet bliver forværret og langsomt gør københavnere mindre og mindre selvstændig.

På børne- og ungeområdet har Socialforvaltningen gennem de seneste mange år satset målet på netop at sikre en tidlig indsats for udsatte børn, unge og familier, bl.a. gennem opsøgende indsatser, der hvor københavnere er, fx i skoler og daginstitutioner. Men det er vigtigt at fokusere på, at tidlig indsats også kan foregå senere i et livsforløb. Fx ved at reducere risikoen for yderligere forværring af en funktionsnedsættelse, når københavnere bliver ældre, ved at sætte ind over for en udviklingshæmmede, der viser tegn på demens, eller ved at intensivere støtten i egen bolig, så behovet for botilbud kan undgås.

Københavnere skal kunne gå ind fra gaden og opleve at få hjælp med de ting, de tumler med – både sociale og økonomiske problemer. Hvis problemerne er små, kan de måske afhjælpes på stedet med få samtaler, og hvis problemerne er større, kan rådgivningen fungere som indgang til borgercentre.

Derfor vil vi:

- Investere i forebyggende indsatser særligt til udsatte, voksne københavnere.
- Møde københavnere, hvor københavnere er, gennem opsøgende og kontaktskabende arbejde.
- Tilbyde fremskudt og tilgængelig rådgivning, som er åben for alle.

Det er vigtigt, at vi sætter tidligt ind ved at blive bedre til at opspore og behandle fysiske og psykiske sygdomme.

Mere lighed i sundhed

Fysisk og psykisk sundhed hænger sammen. Det er derfor vigtigt, at der både er fokus på den sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende indsats og samtidig fokus på borgerens psykiske velbefindende, funktionsevne og trivsel.

Københavnere med sociale udfordringer eller handicap er ofte mere syge og dør tidligere. Samtidig har disse københavnere oftere sværere adgang til at benytte de eksisterende tilbud om sundhedsfremme og forebyggelse. Uligheden kan skyldes manglende viden blandt sundheds- og støttepersoner, utilgængelige faciliteter og manglende indsats, der imødekommer de specifikke sundhedsbehov, som følger af funktionsnedsættelsen eller de sociale udfordringer. Dårlig sundhed kan derfor blive en ekstra udsathedsfaktor, der forværrer den enkelte københavners situation endnu mere.

For at sikre mere lighed i sundhed, er det vigtigt, at fremkomsten af livsstilsbetingede sygdomme hos

udsatte københavnere og københavnere med handicap forebygges ved at have det som et særskilt fokuspunkt i vores indsatser, og ved at sætte tidligt ind med opsporing og behandling af fysiske og psykiske sygdomme, bl.a. gennem mere udgående indsatser på fx herberger og socialpsykiatriske botilbud. Derudover er det også vigtigt, at vi får kigget på, om rammerne i vores forskellige tilbud fremmer eller hæmmer brugernes sundhed fx i forhold til, hvilken kost der bliver serveret og adgangen til bevægelse.

Dårlig trivsel og ensomhed gennem en længere periode kan også være skadeligt fx i form af øget blodtryk og andre stresssymptomer, der kan være farlige for kroppen. Længerevarende ensomhed kan også have vidtrækkende psykiske konsekvenser. Fx er der en markant sammenhæng mellem ensomhed og depression, misbrug og selvmord. Det er derfor essentielt, at ensomme københavnere får afhjulpet ensomheden gennem gode sociale relationer, tilknytning og meningsfulde aktiviteter.

Derfor vil vi:

- Mindske ulighed i sundhed for socialt udsatte københavnere og københavnere med handicap ved i samarbejde med Region Hovedstaden og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen at opspore og behandle fysiske og psykiske sygdomme.
- Styrke københavnere med handicap og udsatte københavneres sundhed ved at arbejde med KRAM-faktorerne (Kost, Rygning, Alkohol, Motion) i den sociale indsats.
- Være aktiv i forhold til at implementere målene i kommunens sundhedspolitik, "Lev livet, København".
- Arbejde for at mindske ensomheden hos københavnere med handicap og sociale problemer.

Det gode eksempel

SAMMEN OM BEDRE SUNDHED

Sundhed er skævt fordelt i samfundet. Jo dårligere borgerne er stillet socialt, jo højere sygelighed og dødelighed har de. Derfor har Socialforvaltningen indledt et tæt samarbejde med læger i almen praksis og regionen for at sikre bedre opsporing og behandling af sygdom hos borgere, der har en betydelig fysisk og/eller kognitiv funktionsnedsættelse. Borgere med handicap, der bor på et bosted, vil fremover få tilbudt et årligt, systematisk sundhedstjek.

3
PRINCIP

**Aktivering af
københavnerens
ressourcer og netværk**

Når en københavner har behov for støtte på grund af sociale problemer eller et handicap, er det Socialforvaltningens fornemmeste opgave at støtte ham eller hende til i højere og højere grad at kunne leve sit liv uden hjælp.

At leve et liv på egne præmisser

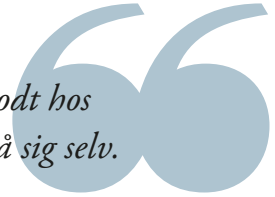
De fleste mennesker drømmer om at leve et liv på deres egne præmisser, hvor man er uafhængig af hjælp fra andre. Det kan være at bo i egen bolig, at varetage omsorgen for sit barn uden hjælp fra kommunen eller at kunne klare praktiske gøremål. At få en uddannelse og komme i beskæftigelse spiller her en stor rolle. Ikke alene er uddannelse og beskæftigelse vejen til at kunne forsørge sig selv. Det øger også københavnere med handicap eller sociale problemstillings inklusion i samfundet, og giver dem den livskvalitet, der er forbundet med et aktivt liv.

Når en københavner har behov for støtte på grund af sociale problemer eller et handicap, er det Socialforvaltningens fornemmeste opgave at støtte ham eller hende til i højere og højere grad at kunne leve sit liv uden hjælp. Alle mennesker besidder en eller anden form for ressourcer og kompetencer – også

mennesker med sociale problemer eller et handicap. Det kan fx være den udsatte forælder, som har svært ved at strukturere hverdagen for sit barn, men som er god til at drage omsorg og lege med sit barn, eller personen med handicap, der er sød og venlig og gerne vil hjælpe andre.

Ved at fremhæve og videreudvikle det, der allerede fungerer godt hos den enkelte, styrkes københavnernes selvværd og tro på sig selv. Det giver det bedste fundament at bygge videre på. Ovenpå kan så bygges nye ressourcer og kompetencer i forhold til de ting i københavnernes liv, som han eller hun ikke mestrer. Det kan være den unge, der skal lære at være voksen, dvs. at købe ind, lave mad, gøre rent og betale sine regninger, eller københavnere med sindslidelse, der med bostøtte kan blive ved med at bo i sin egen lejlighed frem for at komme på botilbud.

Ved at fremhæve og videreudvikle det, der fungerer godt hos den enkelte, styrkes københavnernes selvværd og tro på sig selv.

Selvom man bliver mere selvstændig og har behov for mindre støtte fra Socialforvaltningen, kan der opstå svære perioder i ens liv. Derfor skal der bevares en forbindelse til Socialforvaltningen, hvor man kan få hjælp, hvis behovet opstår. Det giver københavnere tryghed i overgangen til fx egen bolig. Det kan i sig selv være med til at fremme selvstændigheden.

Der vil også være københavnere, hvor det ikke er realistisk at tale om, at de kan leve et selvstændigt liv,

fx mennesker med alvorlige handicap. De skal selvfølgelig have den omsorg, de har brug for, det indhold i hverdagen, som giver dem livskvalitet, og den støtte, der skal til for at fastholde deres funktionsniveau. Men for disse borgere, skal der stadig være blik for, om der er rutiner eller gøremål – store som små – som de kan udføre uden hjælp fra personalet. Her kan fx gøres brug af nye velfærdsteknologiske løsninger, der kan understøtte selvstændigheden i nogle af de daglige gøremål.

Derfor vil vi:

- Arbejde for, at flere københavnere med særlige behov får en uddannelse, et arbejde og involverer sig i fritids- og foreningslivet.
- Sikre fokus på udvikling af københavnernes handle- og mestringskompetence i den sociale indsats, fx gennem social færdighedstræning, familiebehandling og læring af tilværelseskompetencer.
- Styrke mulighederne for at kunne klare sig i egen bolig med mere fleksibel støtte fremfor at skulle bo på botilbud.
- Øge mulighederne for at udsatte københavnere og københavnere med handicap kan blive mere selvstændige ved brug og udvikling af velfærdsteknologiske løsninger.
- Give københavnere mulighed for fortsat at kunne få støtte til svære perioder, når de bevæger sig mod mere og mere selvstændighed.

Det gode eksempel

DEN GODE FLYTNING

Socialforvaltningen træder til med en målrettet indsats til københavnere på socialpsykiatriske botilbud, som er klar til at flytte til en mere selvstændig bolig eller i egen lejlighed. Det handler både om hjælp til alle de praktiske ting i forbindelse med flytningen og om støtte til at finde sig til rette i eget hjem. Indsatsen skaber overblik og tryghed i overgangen til et mere selvstændigt liv.

Familien, de pårørende og netværket er en ressource

Forældre, søskende, øvrig familie og nære venner er vigtige mennesker i livet. De er en del af den enkeltes historie, tilhørsforhold og identitet. Nogle københavnere med sociale problemer eller med et handicap har stærke bånd til deres familier og netværk, mens andre lever i såkaldt netværksfattigdom. De har få eller ingen omkring sig. Det kan have mange negative konsekvenser, som fx følelsen af ikke at høre til nogen steder, ensomhed og ingen til at støtte sig i det, der er svært.

Uanset om ens familiebaggrund er svag eller stærk, er familie og pårørende vigtige at få inddraget og aktiveret i at støtte op om de positive forandringer, som københavnere er nødt til at skabe i sit liv for at komme ud af den sociale udsathed eller mindske konsekvenserne af funktionsnedsættelsen. Det kan være, at bedstemor kan hente barnet i daginstitutionen, så man har overskud til at lave mad, eller at ens bror kommer forbi om morgenen, så man kan komme på arbejde til tiden.

Det kan dog være en stor opgave at være den støtte og skulle tage så aktiv del i et familiemedlems liv og forandringsproces. Det kræver tid og ressourcer, og der kan være behov for, at man selv får støtte og mulighed for at vende det at være pårørende med andre i samme situation. Derfor er det også vigtigt at understøtte de eksisterende pårørendetilbud, som kan give familier og pårørende redskaber til at være en støtte for den enkelte.

Og det er ikke kun familie og pårørende, som kan spille en rolle for udsatte københavnere og københavnere med handicap. Det kan ligeså vel være barnets fodboldtræner, en ven fra gamle dage, en kollega på arbejdspladsen eller den frivillige nede fra værestedet. Alle vil de kunne bidrage med støtte. Det kan bl.a. være ved at støtte københavnere i at indgå i det almindelige samfunds fællesskaber og sammenhænge, fx på en arbejdsplads, i skolen eller til fritidsaktiviteter. Udover at skabe nye relationer og netværk for de udsatte københavnere og københavnere med handicap styrker det deres oplevelse af at være en del af samfundet. Også selv om det måske ikke er fuldstændig på lige vilkår eller har samme intensitet som for andre.

De københavnere, som har et svagt netværk eller som har behov for at få skabt et nyt netværk, fordi det gamle er med til at fastholde dem i de dårlige mønstre, skal støttes i og klædes på til at genetablere eller bygge nye relationer op. Her kan lokalsamfundet, dets beboere og dets aktiviteter spille en stor rolle, og det er derfor en vigtig del af den sociale indsats at støtte københavnere i at integrere sig i lokalområdet. Det er også vigtigt ikke at få kappet båndet til familien, når fx et barn bliver anbragt på en døgninstitution, eller når man som voksen skal bo på et botilbud. Familien og netværket skal her integreres som en del af indsatsen og involveres i beboernes dagligdag.

Derfor vil vi:

- arbejde systematisk med at inddrage familie, pårørende og netværksressourcer som en fast del af den sociale indsats, fx gennem sikkerhedsplaner.
- Prioritere systematisk arbejde med at understøtte borgerne i at gendanne og skabe nye relationer og netværk, fx gennem deltagelse i skole, arbejde og fritidsliv.

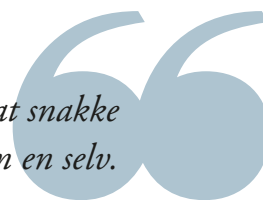
Det gode eksempel

TÆT PÅ FAMILIEN

Fra januar 2015 har man i København iværksat en stor omstilling af den sociale indsats på ungeområdet.

Omstillingen, der hedder Tæt på familien, skal være med til at give flere udsatte unge et godt liv. Konkret betyder det bl.a., at forvaltningen fremover involverer de udsatte unges familier og netværk langt mere som aktive parter i den unges liv. Derfor har sagsbehandlerne fået færre sager og dermed mere tid til dialog og opfølgning med den enkelte unge og familie.

Når man står i en svær situation, kan det være rart at snakke med nogen, som har været i samme situation som en selv.

Alle kan være noget for andre

Mennesker, der selv har oplevet sociale udfordringer eller som lever godt med et handicap kan være en værdifuld og virksom ressource for andre, der står i en lignende situation. De kan bl.a. bidrage til at skabe håb og viden om, hvordan man klarer hverdagen bedst muligt. Når man står i en svær situation, kan det også være rart at snakke med nogen, som har været i samme situation som en selv. De har høstet mange hverdags erfaringer og kan derfor rådgive på en anden måde end professionelle kan. At være noget for andre kan også være med til at bygge den enkeltes

selvtillid og selvværd op, og det kan give københavnere et helt nyt netværk og relationer, som de ikke tidligere har haft.

Rammerne skal derfor være til stede, så udsatte københavnere og københavnere med handicap har mulighed for at arbejde frivilligt eller ansættes som medarbejder med brugerbaggrund. Det kan fx være at tænke frivillige med brugerbaggrund ind i nye og eksisterende tilbud og indsatser eller ved at støtte københavnere i at være frivillige i lokalområdet.

Derfor vil vi:

- Understøtte at københavnere med handicap eller sociale udfordringer involverer sig i frivilligt arbejde eller ansættes som medarbejdere med brugerbaggrund.

Det gode eksempel

BORGERE MED HANDICAP HJÆLPER NATURSKOLERNE

På Socialforvaltningens dagtilbud Paletten kan borgere med handicap blive naturskolehjælpere. Som naturskolehjælper hjælper man Naturskolerne i Københavns Kommune, som tilbyder gratis aktiviteter til alle folkeskolens klassetrin. Naturskolehjælperne lærer at passe et arbejde og får erfaring med adskillige praktiske arbejdsopgaver, såsom: fælde træer, kløve brænde, slå græs og bygge hønehuse.

4

PRINCIP

Mere samskabelse

FRITIDSJOB MED MENTOR HJÆLPER UNGE I GANG

Kommunens sagsbehandlere kan hjælpe unge med sociale problemer med at få kontakt til job og fritidsliv. Men hvis den unge for alvor skal have mulighed for at blive inkluderet på arbejdsmarkedet eller i en forening, kræver det, at kommunen samarbejder med private fra organisationer eller erhvervsliv. Det er projektet Fritidsjob med mentor et godt eksempel på. Her samarbejder Københavns Kommune og Dansk Supermarked om at hjælpe unge i gang med fritidsjob.

Siden projektet startede i 2011, har mere end 200 unge fået job hos Dansk Supermarked.

Fremtidens indsatser og løsninger skabes sammen

Samskabelse er en vilje til at finde en fælles løsning på et socialt problem ved at inddrage forskellige ressourcer og kompetencer. At inddrage civilsamfundet og brugerne og arbejde aktivt med samskabelse handler om at øge samarbejdet mellem det offentlige og borgerne. Borgerne skal tænkes som medskabere frem for som modtagere af velfærd.

Der findes mange ressourcer hos københavnere, i virksomheder, uddannelsesinstitutioner, NGO'er og i frivillige foreninger, som gerne vil gøre en forskel for de københavnere, der har det svært. Det kan også være aktører, der tænker på en helt anden måde end den kommunale systemlogik, og som derfor kan bidrage med nye perspektiver.

Brugere af Socialforvaltningens indsatser skal også inddrages i udviklingen af eksisterende eller kommende tilbud, indsatser og løsninger. De er de rigtige eksperter i, om en indsats rent faktisk skaber den forandring, som københavnere ønsker, eller om støttetilbuddet skal

tænkes helt anderledes. Derfor er brugernes perspektiv ligeså vigtigt at inddrage, som de øvrige aktørers.

At skabe nye løsninger og udvikle på nuværende indsatser, hvor medarbejdere sammen med brugerne, frivillige, erhvervslivet og andre aktører kræver, at der i kommunen bliver skabt nogle friere rammer for at prøve nye ting af, og at der indgås utraditionelle partnerskaber med aktører, kommunen ikke før har arbejdet sammen med.

Men det kræver også mod og risikovillighed. Mod til at lukke andre ind og overlade noget initiativ til dem. Det vil betyde et tab af kontrol og forudsigelighed, men det er nødvendigt at turde, da det vil give ny faglig inspiration og engagement og skabe endnu bedre indsatser for de københavnere, der har allerstørst behov. Der skal igangsættes en kulturændring, så det fremstår som en naturlighed at inddrage netværk, lokalsamfund og naturligvis den pågældende borger eller målgruppe i løsningen af udfordringer på det sociale område.

Derfor vil vi:

- Blive bedre til at inddrage brugernes viden og perspektiver i udviklingen af de sociale indsatser og tilbud.
- Når det er relevant, indgå partnerskaber med civilsamfundsaktører, når der skal udvikles nye eller videreudvikles på eksisterende indsatser.
- Fremme brugen af samskabelse ved at dedikere midler i puljen til frivilligt socialt arbejde til samskabelsesprojekter.

Det vil kunne øge trivsel, livskvalitet og i sidste ende social mobilitet for København, hvis døren åbnes og de frivillige inviteres ind.

Lokalsamfundets værdi

Civilsamfundet, de frivillige og erhvervslivet kan noget, som kommunes medarbejdere ikke kan. Frivillige er ikke en del af systemet og den relation, man kan opnå til en frivillig, er en anden end den, man kan få til en ansat medarbejder. Det vil kunne øge trivsel, livskvalitet og i sidste ende den sociale mobilitet, hvis døren åbnes og de frivillige inviteres ind til at være en del af støtten for de svageste københavnere. For det giver københavnere med handicap eller sociale problemer, som kan have et meget spinkelt eller ikke-eksisterende netværk, mulighed for at danne nye relationer, som rækker ud over de professionelle, og som på sigt kan hjælpe dem med at blive en del af lokalsamfundet.

De frivillige ressourcer skal inddrages – ikke for at de skal overtage ansvaret eller aflaste i opgaveløsningen – men for at tilbyde en ekstra dimension i støtten, så københavnere med særlige behov kan indgå i nye

fællesskaber og etablere andre relationer, end de kan på de kommunale tilbud i dag.

Socialøkonomiske virksomheder kombinerer forretningsaktiviteter med samfundsgavnligt formål og geninvesterer overskuddet i virksomheden og formålet. For borgere på kanten af arbejdsmarkedet kan de socialøkonomiske virksomheder være en af løsningerne til et mere aktivt arbejdsliv.

Socialforvaltningen skal derfor invitere frivillige, erhvervslivet, socialøkonomiske virksomheder og andre aktører til at være en del af livet på institutioner og tilbud og supplere medarbejderne. Det kan fx være, at frivillige tager på ture med beboerne, at den lokale virksomhed finder praktikanter i aktivitetstilbuddet, eller at børnene fra døgninstitutionen bliver støttet i at gå i den lokale folkeskole frem for i den interne skole.

Derfor vil vi:

- Lave aftaler med erhvervslivet, skoler, idrætsforeninger, frivillige foreninger mv. om at bidrage i vores indsatser og tilbud.
- Give udsatte københavnere mulighed for beskæftigelse ved at understøtte mulighederne for at drive socialøkonomisk virksomhed.

Det gode eksempel

VENSKABSFORENING SLÅR DØRENE OP FOR SAMARBEJDE MED FRIVILLIGE OG CIVILSAMFUNDET

En unik kokebog med klassiske livretter, tilpasset borgere med handicap. Det er resultatet af et samarbejde mellem kokkelever, fotoelever og venskabsforeningen for dagtilbuddet Lavuk Stjernen. Venskabsforeningens arbejder for at berige brugernes liv med flere kontakter og sociale aktiviteter ved at inddrage frivillige og civilsamfundet. I støbeskeen har venskabsforeningen et projekt om frivillig kunstformidling til borgere med handicap i samarbejde med Statens Museum for Kunst.

OM SOCIAL-STRATEGIEN

En anderledes strategi

Socialstrategien er en markant anderledes strategi end de målgruppestrategier, som Socialforvaltningen tidligere har haft. Den adskiller sig særligt på to punkter:

For det første tager socialstrategien ikke som tidligere strategier udgangspunkt i målgrupper eller organisatoriske opdelinger. Socialstrategien er hele Socialforvaltningens strategi og sætter en samlet ramme for, hvordan vi skal nå det politiske mål om, at alle københavnere, der har behov for hjælp fra Socialforvaltningen, skal støttes i at mestre deres eget liv, så de kan leve det liv, de gerne vil og være en del af samfundet gennem uddannelse, beskæftigelse, naboskab og en aktiv fritid.

Det skyldes, at der, i dialogen med brugere, medarbejdere og organisationer om udviklingen af

socialstrategien, er blevet peget på mange af de samme overordnede udfordringer i den nuværende indsats og de samme ønsker til fremtidige løsninger – uanset om det handlede om børn, misbrug, sindslidelse, handicap eller hjemløshed.

For det andet følger Socialstrategien tillidsreformens principper om ”mere hvad – og mindre hvordan”. Derfor skitserer socialstrategien de politiske rammer for Socialforvaltningens arbejde i det kommende år, sætter retning og prioriterer, men socialstrategien beskriver ikke konkrete aktiviteter og sætter ikke nye delmål. For vi tror på, at den bedste forandring skabes, når den faglige udvikling sker så tæt på københavnernes som muligt og tager udgangspunkt i medarbejdernes faglige viden og erfaring.

Fra vision til handling – den røde tråd

Socialstrategien udfolder og konkretiserer de socialpolitiske mål og visioner, som Socialudvalget vedtog i **Grundlagspapiret**. For at sikre, at de politiske mål bliver til virkelighed, skal alle ansatte i Socialforvaltningen forholde sig til, hvordan de konkret vil omsætte de mål og principper, der er relevante for deres opgaver og målgrupper.

Som en del af den røde tråd vil Borgercentrene udarbejde **Målgruppeplaner**, der beskriver, hvad de politiske visioner betyder for de enkelte målgrupper, hvad de vil sætte i gang af overordnede initiativer, og hvor der skal prioriteres anderledes end i dag. Målgruppeplanerne laves på tværs af Borgercentrene, så det

sikres, at alle de borgercentre, der bidrager til arbejdet med en målgruppe, tænker med. Det kan fx handle om, hvordan vi sikrer en god overgang mellem det at være barn, når man er 17 år og voksen, når man er 18 år.

I forhold til hvert enkelt tilbud og institution omsættes de politiske mål og visioner gennem **Centerplanerne**. Centerplanerne udfolder de lokale visioner og fokusområder fx en ny metode eller områder, hvor der er brug for en særlig opmærksomhed. Centerplanerne tager afsæt i Målgruppeplanerne. De laves i de enkelte centerfællesskaber, eller på tværs af flere centerfællesskaber, hvis det giver mening.

5 PRINCIPPER FOR TILLID

VISION 2017

LEDELSESGRUNDLAG

Udgivet af:

KØBENHAVNS KOMMUNE

Socialforvaltningen

Center for Politik

www.kk.dk

Foto:

Jeanne Kornum, Michael Daugaard & colourbox.com

Grafik og tryk:

TryKKeriet

Juni 2015